

מסורת הש"ם

(א) כמדות מג... (ב) סנהדרין פו... (ג) שם כו: (ד) [לעיל נא. ושי"ג:] (ה) ל"א עבד אין לו אחוה שמותר בלחוטו ובאשת אחיו דכתיב עם החמור חה שמעמי, (ו) ס"א מימת זוממין כב"ד, (ז) [יחזקאל כג], (ח) [מ"ב כ], (ט) ואע"פ שבקונט' פ"י אין לו אחוה שמותר בלחוטו ובאשת אחיו דכתיב עם החמור עם הדומה לחמור, (י) [ג"ל אחיו], (יא) [ועיין תוספות וזהם קג. ד"ה אין], (יב) [ועיין לעיל ה: תוספות ד"ה כי שדתי],

גליון הש"ם

גכ' ורבנן אחיו הוא במצות ע"י רש"י סוטה דף מה ע"א ד"ה אחיו אתה ואע"פ: רש"י ד"ה פבולה. קמן נמי מובא נפקא דל"א שיהא כ"ב דף קט"ז ע"כ והא דלא נקט כב"ב שם טעם ה' דרש"י דהוא עדות ש"א"ל יכול להימנה י"ל דכין דמקטו חו"ל דרזיי ממונות ל"א דרישה וחקירה נכלל בה דכממון ל"א שיהא יכול להימנה ע"י סמ"ע ח"מ סימן ל"ג ס"ק כ"ו א"כ לאחר תקנת חו"ל דל"א כממון עדות שיוכל להימנה גם קטן נלאי לעדות מש"ה נקט העטם רק דקטן בעגלותו פסול דלמשה כתיב אלל הכא דמיימי דבדלויייתא שפיר קטן רש"י דיש עוד טעם דהוא עדות שאי אחי יכול להימנה ואולם ק"ל דעל טעם נמי הא"ץ שייך לומר קטן יומתו הא אין הפסול בעגלותו משום קטנותו אלא משום דל"א יכול להימנה חה הכלל בעדות דנריך יכול להימנה ובאש"י להימנה גם כגדולים פסול וא"כ לא שייך לומר קטן יומת ואי"ע:

הגהות מוה"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה יהא עבד וכו' ורש"י פירש כפ"ק דגיטין דף יא נמחק ד' יא וי"ב דף ט ע"ב ד"ה כשרין וכו' ובד"ה פסולא דרננ:

רבינו הגנאל

החובל בעבד כנעני של אחוים חייב בבורל, ר' יהודה אומר אין לעבדים בושת. כתב רבינו יצחק זצ"ל, והילכתא עבד פסול לעדות ויש לו בושת, וגר כשר לעדות ויש לו בושת. וכן כתב פרי"ח זצ"ל. מתני'. חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה בול'. אימיה דרב שמואל הות נסיבא להי אבה, כי קא שכבה אקיותניהו לנכסאה לרב שמואל ברה, ומתה.

החובל פרק שמיני בבא קמא

דאפחסיא מכספיה. והרי צידו למוכרה: **יֹאֵל עבד שאין לו אחוה**.

עם ישראל שאין בא בקהלים: **במלות**. כל מלוה שאשה חייבת זה עבד חייב זה דגמר לה לה מאשה [חגיגה ד.]: **וזוממי עבד**. עדים שמייצוהו מיתת בית דין ונמלאו זוממין לא יהרגו אלמה קים לן דעבד

כישראל לענין מיתת וי צ"ד דמתן

במסכת מכות (דף כ.ו.) ישראל לוקה

[וגולה] על ידי עבד: **סיקשי לך גר**.

שלידתו והורתו נקדושה אפילו לרבי יהודה יש לו אחוה ופסול למלכות ואפילו לשוטר בעלמא אא"כ אמו מישראל בפרק החולץ ביצמות (דף מה:): **עדות לא מליא אמרס**. דאי לא נפקא לן פסולא מאחין מימי מק"ו: **פסולה לעדות**. דכתיב גבי

עדים זוממין ועמדו שני האנשים [דברים

יט] ותניא בשבועות (דף ג.) בעדים

וזוממין הכתוב מדבר דמשמע אנשים

ולא נשים. * קטן נמי מהכא נפקא לן

דכתיב אנשים ולא קטנים ועוד

דעדות שאי אתה יכול להזימה היא

דלאו בר עונשין הוא: אינן ככל

המלות. אלא במקלָת דהא אשה

ממייבת בלאוין ועונשין וקטן ישנו

במילה: **שאיין איש**. ולא קרינא בהו

שני אנשים: **מגולן**. דלאוי לנא

בקהל ופסול לעדות דכתיב (שמות כג)

אל תשת ידך וגו' כלומר אל תשת

והלך השוה שבהן שאינם זהירים

בכל המלות זה מפני רשעו זה מפני

שלא נלטוה: **חיים בנים**. יחס בנים:

לא יומתו אבות על בנים. לא יומת

שום אדם על פי מי שאין בנו מיוחס

ונקרא על שם אביו והיינו עבד:

דאי ס"ד. כוליה קרא לכדלמר

בסנהדרין (דף כו.ו.) אתה לפסול

קרוצים: **לנכות על בניהם**. מדשני

למכתב בנים סתמא ש"מ תרתי:

גר אין לו חיים דכתיב^א וזרמת סוסים

וזרמתם ואע"ג דכתיב^ב בלאלן בן

בלאלן ה"מ בגיותן אלל נתגייירו

הבנים לא נתיחסו אחר אביהם

בפרק הבא על יצמתו (ביצמות דף סב.).

יש לו חיים למטה. בנו נקרא על

שמו: **דאי ס"ד גר נמי פסול**.

דררשינן על אבות על בנים שאין

להם חיים אבות למה לי לשאמנויי

במרייהו לכתוב ברישיה על בניהם

לפסול קרוצים ובסיפיה לישתי ולכתוב

סתמא על אבות ושמענין תרתי

מדלח כתיב על אבותיהם: אלא

מדכתיב רחמנא על בנים. למפסל

לעבד שמע מינה גר כשר דמו

ליכא קל וחומר: **כספניהו לנכסי**.

מלוג לאחר שנישאת לר' אבא:

בסר דשכינא אול רב שמואל נו':

העכל

יצא עבד שאין לו אחוה. פ"י אין יואלי חלציו קרויין אחים

מה שאין קן גגר יי ציואל מחלציו רוזה הקונטרס לפרש:

וזוממי עבד לא יהרגו. וכיון דהם לא יהרגו גם העבד

לא יהרג דה"ל עדות שאין אתה יכול להזימה:

דכתיב כאשר זמם לעשות

לאחיו. מימה דתקשה

ליה לרבי יהודה מרבית ואונאה וגונב

נפש דככולהו כתיב אחיו ובצדקה נמי

כתיב אחין האציון ומיהו קלמ משמע

בפרק קמא דגיטין (דף יב.) דאין

כל כך חוצה ליתן דקדק לעבד דלמר

דרשנ"ג סבר יכול העבד לומר לרבו

בשני בלרות או פרנסני או הוילאני

לחירות כי היכי דחזו לי אינשי

ומרחמי עלאי וגונב נפש נמי לא מחייב

בעבד אפי' לרננ דמנני ישראל כתיב

ובנהננקין (סנהדרין דף פו.) מיימי

התם פלוגתא דר' יהודה ורבנן

דהכא ורבית ואונאה נמי אין קנין

לעבד בלא רבו:

יהא עבד בשר לעדות. מימה

הא ילפינן ככל דוכתא ג"ש

דלה לה מאשה וכ"מ דלמי י' אחין

ומרבה עבד ומפיק מג"ש א"כ גם

מק"ו דקאלמר נפיק יו"ל דכי גמרין

לה לה מאשה היינו להחמיר על

העבד לעשותו כישראל לכל הפחות

במלות שהאשה חייבת אלל לגרעו

מאיש ולפסלו לעדות כאשה לא

נלמוד דמן הדין כשר הוא לעדות

דכתיב ועמדו שני האנשים והאי איש

הוא ועובד כוכבים אע"ג דאיש הוא מ"מ

אין אחיו אלל עבד שהוא איש ואחיו

במלות לימכשר א| ורש"י פירש כפ"ק

דגיטין (דף יב.) גבי שטרות העולין

בערכאות של נכרים כשרים לעדות מן

המורה ושמענין לא מוכחא הכי:

שבן אינה במי"ה. אע"ג דלא

שייכא במילה פירכא היא^ט

וי"מ דאין מלווה למול את בנה ולימא

דא"כ מאי קאלמר קטן יומת:

אלא תיתי מגולן ומחד מהגר.

אין להקשות נילף דממור

ופלוג דכא וזרות שפכה שפסולים

לקהל שיהיו פסולין לעדות מגולן

וחד מהגר דמה להלך השוה שבהן

שאין זהירים בכל המלות זה מפני

רשעו זה מפני שאין מלווה:

ועבד נפקא דין מק"ו. נראה

דלרוחא דמילתא נקטיה

כלומר דאפי' מתנא לומר דלא נפיק

מגופא דקרא מ"מ אחי בק"ו:

רבי

פח.

יצא עבד שאין לו אחוה. פ"י אין יואלי חלציו קרויין אחים

מה שאין קן גגר יי ציואל מחלציו רוזה הקונטרס לפרש:

וזוממי עבד לא יהרגו. וכיון דהם לא יהרגו גם העבד

לא יהרג דה"ל עדות שאין אתה יכול להזימה:

דכתיב כאשר זמם לעשות

לאחיו. מימה דתקשה

ליה לרבי יהודה מרבית ואונאה וגונב

נפש דככולהו כתיב אחיו ובצדקה נמי

כתיב אחין האציון ומיהו קלמ משמע

בפרק קמא דגיטין (דף יב.) דאין

כל כך חוצה ליתן דקדק לעבד דלמר

דרשנ"ג סבר יכול העבד לומר לרבו

בשני בלרות או פרנסני או הוילאני

לחירות כי היכי דחזו לי אינשי

ומרחמי עלאי וגונב נפש נמי לא מחייב

בעבד אפי' לרננ דמנני ישראל כתיב

ובנהננקין (סנהדרין דף פו.) מיימי

התם פלוגתא דר' יהודה ורבנן

דהכא ורבית ואונאה נמי אין קנין

לעבד בלא רבו:

יהא עבד בשר לעדות. מימה

הא ילפינן ככל דוכתא ג"ש

דלה לה מאשה וכ"מ דלמי י' אחין

ומרבה עבד ומפיק מג"ש א"כ גם

מק"ו דקאלמר נפיק יו"ל דכי גמרין

לה לה מאשה היינו להחמיר על

העבד לעשותו כישראל לכל הפחות

במלות שהאשה חייבת אלל לגרעו

מאיש ולפסלו לעדות כאשה לא

נלמוד דמן הדין כשר הוא לעדות

דכתיב ועמדו שני האנשים והאי איש

הוא ועובד כוכבים אע"ג דאיש הוא מ"מ

אין אחיו אלל עבד שהוא איש ואחיו

במלות לימכשר א| ורש"י פירש כפ"ק

דגיטין (דף יב.) גבי שטרות העולין

בערכאות של נכרים כשרים לעדות מן

המורה ושמענין לא מוכחא הכי:

שבן אינה במי"ה. אע"ג דלא

שייכא במילה פירכא היא^ט

וי"מ דאין מלווה למול את בנה ולימא

דא"כ מאי קאלמר קטן יומת:

אלא תיתי מגולן ומחד מהגר.

אין להקשות נילף דממור

ופלוג דכא וזרות שפכה שפסולים

לקהל שיהיו פסולין לעדות מגולן

וחד מהגר דמה להלך השוה שבהן

שאין זהירים בכל המלות זה מפני

רשעו זה מפני שאין מלווה:

ועבד נפקא דין מק"ו. נראה

דלרוחא דמילתא נקטיה

כלומר דאפי' מתנא לומר דלא נפיק

מגופא דקרא מ"מ אחי בק"ו:

רבי

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"ד מהל'

חובל ומזיק הלכה יד
ועיין בהשנות ובמ"מ סמג
עשין ע טו"ע ח"מ סי'

מכר סעף ו:

נב ב מיי פ"ד מהל'
יאסורי ביאה הלכה
ז:

ס ג מיי פ"א מהלכות
מלכים הלכה ד סמג
לאוין קנא:

סא ד מיי פ"ט מהל'
עדות הל' א סמג
לאוין דר טו"ע ח"מ סימן
לד סעף ד:

סב ה מיי שם סמג שם
טו"ע ח"מ סימן לד
סעף יט:

סג ו טו"ע ח"מ סימן לג
סעף יא:

תורה אור השלם

1. כי יצאו אנשים חדרו
איש ואחיו וקרבא אשת
האחד להציל את אישה
מיד מבוה ושלחה ידה
והאחיה במבוישי:

דבריהם כה יא

2. וְגִשְׁתֶּם לוֹ בְּאִשֶּׁר
וְזָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו
וּבְעִרְתָּהּ יָרָע מִקְרָבָהּ:

דברים יט יט

3. שוֹם יִבְרָח יְיָ אֱלֹהֶיךָ בֹּ
מִקְרָב אֲחִיךָ תִּשָּׂם עֲלֶיךָ
מֶלֶךְ לֹא תִּחְבֵּל לַתֵּת
עֲלֶיךָ אִישׁ גִּבּוֹר אֲשֶׁר לֹא
אֲחִיךָ הוּא: דברים יז טו

4. וְיָרָשׁוּ הַשְּׂפִיטִים הַדִּיבִּים
וְהָזָה עַד שֶׁיָּקֹדֶם שֶׁיָּקֹר
עָנָה בְּאִיחָה:

דברים יח יח

5. לֹא יִזְמְרוּ אֲבוֹת עַל
בָּנִים וּבָנִים לֹא יִזְמְרוּ עַל
אֲבוֹת אִישׁ בְּחֻטְאוֹ

ויקח: דברים כד טז

מוסף רש"י

אמר קרא כי יצאו
אנשים יחדיו כו.

מהתם נפקא לן חיוב
בושת דכתיב וקולתא את
כפה ממון. אתה אומר

ממון או איט אלא ממנ,

נאמר כאן לא תחסם
עיני ואלמר להלן בעדים

וזוממין לא תחסם עיניך,

מה להלן ממון אף כאן

ממון (סנהדרין יא.ו). יצא

עבד שאין לו אחוה.

ואפילו עם אחיו בני אבין,

דכתיב עם החמור, עם

הדומה לחמור, איט אלא

ככהמה (שם). אחיו הוא

במצות. בכל מלות שאשה

חייבת בהן עבד חייב בהן,

דגמר לה לה מאשה (שם).